

1 uždavinys. Mažosios ir didžiosios raidės

(8 taškai)

Astolfas savo kompiuteryje pažymėjo vieną spaudos ženklą ir paspaudė mygtuką „Didžiosios raidės“ („Uppercase“), skirtą visam pažymėtam tekstui pakeisti taip, kad jis būtų vien didžiosiomis raidėmis.

Dabar pažymėtasis spaudos ženklas atrodo taip:

B

Koks spaudos ženklas tai galėjo būti iki minėtojo mygtuko paspaudimo? Pasirodo, teisingi mažų mažiausiai 4 variantai, kurie skiriasi tiek išvaizda, tiek pavadinimu! Nurodykite juos:

2 uždavinys. Kalbos, tikros ir išgalvotos

(12 taškų)

Pažymėkite, tiesa ar melas, kad egzistuoja bent viena kalba, kurioje, žinomų tyrėjų teigimu...

	<i>Tiesa</i>	<i>Melas</i>
nėra skaitvardžių.	☐	☐
žodžiai sakinyje visada pasirodo tos kalbos abėcėlės tvarka.	☐	☐
įprasta nusakyti judėjimo trajektoriją tiesiog tariant balsį ir atkartojant šią trajektoriją liežuvio padėtimi; pvz. [aæei ieəa] ‚pirmyn ir atgal‘.	☐	☐
konkrečių apeigų metu ištisi sakiniai perduodami būgnais, jų skirtingais garsais dalinai atkartojant kalbos garsų požymius.	☐	☐
yra daiktavardžių klasė (= giminė), kuriai daugiausia priskiriamos moterys, ugnies pavidalai ir pavojingi objektai.	☐	☐
nėra būdų sakinyje skirtingai perteikti dabarties ir praeities įvykių.	☐	☐

Teisingų ir melagingų teiginių yra **po tris**.

3 uždavinys. Airių kalba

(16 taškų)

Žemiau pateikti sakiniai airių kalba, sunumeruoti nuo A iki G, ir jų lietuviški vertimai, sunumeruoti nuo 1 iki 7. Tačiau vertimų eiliškumas išmaišytas.

A	Tá mé ag siúl.	1	Aš turiu namą.
B	Tá siúl agam.	2	Aš miegu.
C	Tá mé ag teach.	3	Aš tavo name.
D	Tá teach agam.	4	Aš savo name.
E	Tá mé i mo theach.	5	Aš galiu vaikščioti.
F	Tá mé i do theach.	6	Aš ties namu.
G	Tá mé i mo chodladh.	7	Aš vaikštau.

Pažymėkite teisingą eiliškumą:

A	B	C	D	E	F	G

Kodėl tolimesnis sakiny s airių kalboje yra neįmanomas?

H	Tá mé i do chodladh.
----------	----------------------

Pateikite paaiškinimą:

Airių kalba priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai, keltų kalbų grupei. Ja daugiausia kalbama Airijos Respublikoje ir Šiaurės Airijoje.

4 uždavinys. Skvomišų kalba

(22 taškai)

Žemiau pateikti sakiniai skvomišų kalba, sunumeruoti nuo A iki I, ir jų lietuviški vertimai, sunumeruoti nuo 1 iki 9. Tačiau vertimų eiliškumas išmaišytas.

A	Hiyí ta míxalh.	1	Aš pažįstu tuos vyrus ir moteris.
B	Chen lhk'i's ta swiwí?qa ?i ta slhenlhanay'.	2	Tos meškos yra didelės.
C	Lha Linda na kw'elhkwx'elhnexwas ta staḵw.	3	Ta moteris dainuoja.
D	Na wa lulum ta slhenlhanay'.	4	Aš atidarau tos dėžutės dangtelį.
E	Hiyí ta meḵmíxalh.	5	Ta meška yra didelė.
F	Chen xwil'tsan ta ḵap'a?lshs ta kw'axwa?.	6	Linda vis išpila tą vandenį.
G	Na wa lulum ta slhanay'.	7	Tas vyras vis kapoja tą medį.
H	Lha Linda na kw'elhnexwas ta staḵw.	8	Tos moterys dainuoja.
I	Na xetl'xiti'in ta stsek ta swi?ka.	9	Linda išpila tą vandenį.

Pažymėkite teisingą eiliškumą:

A	B	C	D	E	F	G	H	I

Išverskite į skvomišų kalbą:

J	
----------	--

Tos moterys kapoja tą medį.

Pastabos. Na ir wa yra dalelytės, kurių funkcija šiam uždaviniui neaktuali; jos į lietuvių kalbą neverstos. X, k, x ir ? yra specifiniai skvomišų kalbos priebalsiai. Apostrofa ' žymi papildomą prieš ją einančio priebalsio požymį – eįektvumą arba glotalizaciją.

Skvomišų kalba yra sališų šeimos kalba, kuria kalbama atskirose Kanados teritorijose.

5 uždavinys. Reguliarieji reiškiniai

(16 taškų)

1951 metais Stephenas Cole'as Kleene sugalvojo reguliariusius reiškinius siekdamas algebriškai perteikti tuometinių dirbtinių neuroninių tinklų elgseną. Šiandien šie reiškiniai taip pat plačiai taikomi ir tekstynų lingvistikoje.

Jie tinka, kai norime dideliame tekste (arba jų rinkinyje – *tekstynė*) ieškoti ne vieno konkretaus sakinio, o daug įvairių, kurie vis tiek susiję pagal kokius nors bendrus bruožus.

Užpildykite nurodytus laukelius lentelėje.

Pastaba: čia \emptyset žymima tuščia žodžių seka.

Reguliarusis reiškinys	Sakiniai, randami šiuo reiškiniu, jei jie yra tekstynė
$(jis + ji) \times toli$	jis toli ji toli
tol ⁱ *	\emptyset tol tol toli tol toli toli ⋮
$(jis + ji) \times (yra + \emptyset) \times čia$	jis čia jis yra čia ji čia ji yra čia
<i>Užpildykite:</i>	jis ji jis yra ji yra jis toli ji toli jis yra toli ji yra toli jis toli toli ji toli toli jis yra toli toli ji yra toli toli ⋮
<i>Užpildykite:</i>	tol tol toli tol toli toli ⋮

5 uždavinys. Reguliarieji reiškiniai (tęsinys)

<p><i>Užpildykite:</i></p>	<p>jie yra arti jie yra toli jie buvo arti jie buvo toli jos yra arti jos yra toli jos buvo arti jos buvo toli</p>
<p>(kairėn + dešinėn)*</p>	<p><i>Užpildykite:</i></p>
<p>(pirmyn × atgal)*</p>	<p><i>Užpildykite:</i></p>
<p><i>Užpildykite:</i></p>	<p>visai ne labai labai labai labai labai labai :</p>
<p><i>Užpildykite:</i></p>	<p>pipirai ir pipirai pipirai ir svogūnai svogūnai ir pipirai svogūnai ir svogūnai</p>
<p><i>Užpildykite:</i></p>	<p>ėjau irėjau ėjauėjau irėjau ėjauėjauėjau irėjau :</p>

6 uždavinys. Sujungimas

(9 taškai)

Matilda pateikė pavyzdį, kaip iš dviejų susijusių sakinių galima padaryti vieną:

- $S_1 = aš\ mėgstu\ kalbas,$
- $S_2 = aš\ mėgstu\ tylą,$
- $S_{1+2} = aš\ mėgstu\ kalbas\ ir\ tylą.$

Ji įsitikinusi, kad tai plačios aprėpties reiškinys – kad iš bet kokių dviejų lietuviškų sakinių S_1 ir S_2 , kurių pavidalas yra

$$S_1 = aš + VEIKSMAŽODIS + GALININKAS_1$$

$$S_2 = aš + VEIKSMAŽODIS + GALININKAS_2$$

visada galima sukonstruoti naują, ilgesnį sakinį

$$S_{1+2} = aš + VEIKSMAŽODIS + GALININKAS_1 + ir + GALININKAS_2.$$

VEIKSMAŽODIS sakiniuose eina pirmuoju asmeniu. Jis tarp sakinių S_1 ir S_2 sutampa. GALININKAS₁ bei GALININKAS₂ yra daiktavardžiai galininko (= akuzatyvo) linksniu; jie gali būti skirtingi.

Matilda kelia hipotezę, kad gautoji seka S_{1+2} visada bus natūraliai skambantis, neabsurdiškas, gramatiškai priimtinas sakiny – žinoma, jei tik tokie buvo patys S_1 ir S_2 .

Pateikite tris kitus pavyzdžius, tačiau šįkart jie turi paneigti Matildos hipotezę. S_1 ir S_2 turi būti natūraliai skambantys, neabsurdiški, gramatiškai priimtini, o S_{1+2} jau turi nebetenkinti bent vieno iš šių kriterijų.

Visi taškai bus skiriami tik už tuos atsakymus, kur visi trys pavyzdžiai bus sukonstruoti pagal skirtingas strategijas!

S_1		S_2		S_{1+2}
	+		→	
	+		→	
	+		→	

Pastaba. Šioje užduotyje vartojamas pliuso ženklas reiškia tiesiog žodžių sujungimą į sakinį. Jis nesusijęs su S. C. Kleene'o algebros pliusu, pavartotu užduotyje „Reguliarieji reiškiniai“.

7 užduotis. Rotumų kalba

(20 taškų)

Užpildykite tuščius laukus. Atlikdami užduotį turėkite omenyje dvi žemiau pateiktas balsių hierarchijas, galiojančias rotumų kalboje.

Balsių hierarchijos

Pakilimas: a, ä < e, o, ö < i, u, ü.

Priešakumas: a, o, u < ä, ö, ü < i, e.

Ilgoji forma	Trumpoji forma	Vertimas
riʔi	riʔ	mažas, -a
fesi	fes	toks medis
haʔi	häʔ	traukti
rosi	rös	suklaidinti
futi		bananas
tife	tjaf	perlo kriauklelė
heʔe		aštuonkojis
vave	väv	greitas, -a
kofe		kava
huŋe	hwaŋ	kvėpuoti
hiʔa	hjaʔ	užgulti
teka		imti
ʔasa	ʔas	diena
hosa	hwas	gėlė
puka		toks vijoklis
rito	rjot	blizgėti
heʔo	heʔ	labas
faʔo		nagas
soro	sor	tarkuoti
ulo		toks jūrinis paukštis
tiʔu	tiʔ	didelis, -ė
fesu	fes	rišti
faʔu	faʔ	nugara
loʔu		lankstyti
ʔulu	ʔul	duonvaisis

Pastabos. ʔ ir ŋ yra specifiniai rotumų kalbos priebalsiai. Trumposios žodžių formos vartojamos įvairiuose kontekstuose, bet sudaromos tuo pačiu būdu. Balsių hierarchijose ženklas < reiškia, kad kairėje nuo jo esantys balsiai turi mažiau nurodyto požymio (pvz. pakilimo), nei esantieji dešinėje.

Rotumų kalba yra austroneziečių šeimos kalba, vartojama Rotumos saloje, priklausančioje Fidžio salynui.